

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 52. europaudvalgsmøde

Dato: torsdag den 3. september 2020

Tidspunkt: Kl. 12.30

Sted: vær. 2-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Jens Joel (S), Anne Valentina Berthelsen (SF), Jan E. Jørgensen (V), Kim Valentin (V) og Peter Seier Christensen (NB).

Desuden deltog: Transportminister Benny Engelbrecht og finansminister Nicolai Wammen.

Punkt 1. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af foranstaltninger for at bidrage til et bæredygtigt jernbanemarked på baggrund af covid-19-pandemien

– *Mandat med henblik på indledning af forhandlinger med Europa-Parlamentet*

KOM (2020) 0260

KOM (2020) 0260 – bilag 2 (sammenotat)

Transportministeren: Forslaget handler om at afbøde konsekvenserne af covid-19-pandemien på baneområdet ved at give mulighed for at lette en række afgifter, som jernbanevirksomheder betaler i dag. Jernbanen er vigtig for EU, derved at den yder et afgørende bidrag til EU's samlede økonomi og er essentiel for, at varer og mennesker kan transporteres rundt i Europa. Ved at give mulighed for at nedsætte afgifter kan medlemsstaterne spare jernbanevirksomhederne for nogle omkostninger og på den måde hjælpe dem gennem krisen.

Forslaget

Forslaget handler konkret om tre afgifter, som medlemslandene kan vælge at sætte ned:

- Infrastrukturafgifterne, altså det, der betales per kørte kilometer på nettet
- Afbestillingsgebyret, dvs. det gebyr, der skal betales ved aflysning af planlagte kørsler
- Afgiftstillæg, som er en afgift der ikke bruges i det danske system.

Hvis forordningen bliver vedtaget, vil vi her i Danmark få mulighed for at lette sektoren økonomisk ved at sløjfe, udsætte eller nedsætte infrastrukturafgifterne og ved at sløjfe afbestillingsgebyrerne. Jeg vil gerne fremhæve tre punkter i den forbindelse:

- 1) at muligheden for at lempe afgifterne vil være tidsbegrænsede, fra 1. marts 2020 til 31. december 2020. Kommissionen skal forlænge perioden, hvis det er nødvendigt, men ikke med mere end 6 måneder ad gangen og højst 18 måneder fra ikrafttrædelsen;
- 2) at det er medlemslandene selv, der afgør om og hvordan foranstaltninger gennemføres. Dvs. medlemslandene får en ramme og afgør derudfra selv, om og hvordan de vil bruge den, hvilket de så skal oplyse Kommissionen om; og
- 3) at infrastrukturforvalterens tab af indtægt skal da kompenseres af medlemslandet.

I tråd med, hvad vi har set af andre covid-19-tiltag, er der tale om et forslag, som undergår hasteprocedure. Det planlægges således behandlet på Coreper allerede den 11. september.

Regeringens holdning

Regeringen agter at støtte forslaget. Vi finder det positivt, at Kommissionen med kort varsel har fremsat et forslag, som vil gøre det muligt at respondere på jernbanesektorens udfordringer med covid-19. Regeringen arbejder for, at gennemførelsen af de forskellige foranstaltninger er frivillig, og finder det vigtigt, at forslaget har indbygget fleksibilitet i form af valgfrihed mellem foranstaltningerne og med hensyntagen til medlemsstaters økonomiske muligheder. I den helt særlige situation med covid-19 er det nødvendigt at give Kommissionen beføjelse til at forlænge perioden, men samtidig begrænse beføjelsen i tid. Om vi vælger at benytte os af muligheder af denne karakter i Danmark, har vi ikke taget stilling til. Det afhænger af, hvordan vi vurderer behovet, og hvilke andre tiltag vi tager i forbindelse med covid-19's påvirkning af jernbanesektoren.

Anne Valentina Berthelsen mente, at der var grund til at rose Kommissionen for et godt forslag. Hun spurgte, om regeringen havde gjort sig overvejelser om, hvordan man kunne afhjælpe de hjemlige problemer på jernbaneområdet, dels tabet af passagerindtægter som følge af covid-19, dels generelle forsinkelser og fordyrelser af projektplanerne. Hvilke værktøjer havde man til rådighed?

Transportministeren ville sende rosen videre til Kommissionen, idet han gjorde opmærksom på, at der også var grund til at rose det tyske formandskab for effektivitet i processen.

Han svarede, at nedsættelse af de nævnte afgifter udgjorde en af mulighederne, idet den dog ville have ret begrænset effekt. Herudover kunne man blandt meget andet indføre kompensationer for billetindtægtstab, som man havde gjort for busselskaberne. Han ville vende tilbage til sagen.

FO Punkt 2. Ændringsbudget nr. 8 til EU's 2020 budget

– *Sagen ventes vedtaget i skriftlig procedure*

KOM (2020) 0900

KOM (2020) 0900 – bilag 1 (samlenotat)

Finansministeren: Tak til udvalget, fordi vi kan mødes med så kort varsel. Jeg vil gerne som det første beklage, at udvalget ikke har fået mere tid til at forberede sig, idet samlenotatet som bekendt først blev oversendt i går, onsdag. Det er ikke med min eller ministeriets gode vilje, at de vanlige frister ikke er blevet overholdt, men det har simpelthen ikke været muligt for os, da vi først modtog forslaget fra Kommissionen i fredags.

Derudover har Kommissionen anmodet om en hastebehandling af forslaget, fordi man har brug for at kunne udbetale midlerne meget snart, og på EU-niveau sigtes der efter en substansbehandling af forslaget på ambassadørniveau den 9. september, hvorefter formandskabet ønsker sig en hurtig godkendelse allerede inden den 11. september. Dette ud fra et ønske om, at Europa-Parlamentet skal kunne godkende forslaget på plenarforsamlingen i september.

Jeg vil som bekendt gerne sikre en tidligere inddragelse af Europaudvalget, og jeg synes, at det er vigtigt, at udvalget får mulighed for at forholde sig til forslaget inden substansbehandlingen på ambassadørniveau. Derfor har jeg ikke set anden vej end at mødes om sagen i dag, og jeg håber på udvalgets forståelse for den komprimerede proces. Jeg vil samtidig sige, at vi har gjort det klart over for både Kommissionen og formandskabet, at vi gerne havde set anderledes betingelser.

Sagens indhold

Kommissionen præsenterede som nævnt sit forslag til ændringsbudget 8 til EU's 2020-budget i fredags. Forslaget indebærer et øget bevillingsniveau på 6,2 mia. euro. Heraf går 1,1 mio. euro til den fælleseuropæiske indsats for vaccineopkøb, mens de resterende 5,1 mia. euro går til covid-19-indsatsen på samhørighedsområdet. Fælles for udgifterne er altså, at de adresserer konsekvenserne af covid-19 – både de sundhedsmæssige og de socioøkonomiske konsekvenser.

Danmark finansierer ca. 2 pct. af EU's udgifter. Forslaget forventes derfor isoleret set at medføre en stigning i det danske EU-bidrag i 2020 på ca. 889 mio. kr.

De 1,1 mia. euro, der målrettes den fælleseuropæiske indsats for vaccineopkøb, finansieres under EU's nødhjælpsinstrument. Midlerne fungerer som en up-front-betaling til vaccineproducenterne som led i at minimere investeringsrisici for producenterne med henblik på at øge hastigheden af produktionen af succesfulde vacciner. Kommissionen peger på, at dette giver medlemslandene mulighed for at opkøbe et givent antal vacciner inden for et givent tidspunkt og til en given pris. Kommissionen færdiggjorde en aftale med en vaccineproducent i august og er i øjeblikket ved at forhandle med andre vaccineproducenter om tilsvarende aftaler.

Ændringsbudgettet vedrører også betalinger til håndtering af de socioøkonomiske konsekvenser af covid-19 på samhørighedsområdet for 5,1 mia. euro. Midlerne kan henføres til de to tiltag, der blev vedtaget i foråret, og som øgede fleksibiliteten i udmøntningen af samhørighedsmidler. Den øgede fleksibilitet gjorde, at de eksisterende samhørighedsmidler kan anvendes til initiativer, der kan afbøde de socioøkonomiske konsekvenser af covid-19, samt en fremrykning af betalinger med henblik på at adresse konsekvenserne hurtigt og effektivt.

For nærmere information om forslagene på samhørighedsområdet vil jeg generelt henvise til de to samlenotater, som udenrigsministeren oversendte til udvalget henholdsvis den 19. marts og den 6. april.

FO *Regeringens holdning og forhandlingsoplæg*

Regeringen kan som udgangspunkt støtte Kommissionens forslag til ændringsbudget 8. Det skal ses i lyset af, at covid-19 udgør en stor trussel for EU-borgernes sundhed og for samfundsøkonomien i hele EU. Regeringen støtter således, at der fra EU's side gøres en aktiv indsats for at sikre fælleseuropæisk vaccineopkøb samt at støtte de grupper, der er mest berørt af covid-19. Det gælder bl.a. sundhedspersonale, hospitaler, små og mellemstore virksomheder samt lønmodtagere.

Regeringen lægger dog vægt på, at merudgifterne i videst muligt omfang finansieres via omprioriteringer frem for merbidrag fra medlemslandene. Det er helt i tråd med den traditionelle danske tilgang til håndteringen af merudgifter fra EU's budget. Vores ønske om at finansiere merudgifterne via omprioriteringer skal ikke mindst ses i lyset af, at medlemslandenes finanspolitiske råderum er reduceret betydeligt som følge af covid-19.

Peter Seier Christensen tilkendegav, at Nye Borgerlige ikke støttede forhandlingsoplægget. Han glædede sig ganske vist over, at regeringen ville lægt vægt på finansiering via omprioriteringer i videst muligt omfang. Ikke desto mindre lagde man op til en merudgift for Danmark på 889 mio. kr. – og dette blot en uge efter udvalgets godkendelse af, at beløbet for 2020 var blevet sat væsentligt op på grund af nogle tekniske ændringer. Det kunne partiet ikke bakke op om. Han mente, at EU måtte lære at nedprioritere nogle områder i situationer, hvor der er behov for flere penge på andre områder.

Kim Valentin spurgte, hvorfor regeringen nøjedes med at "lægge vægt på", at merudgifterne i videst muligt omfang blev finansieret via omprioriteringer. Hvorfor ikke "stor vægt"? Havde vægtningen været drøftet i regeringen? Og hvordan var stemningen for den løsning i EU – var der der udsigt til, at det ville lykkes?

Desuden spurgte han, hvordan regeringen ville finansiere de 889 mio. kr., hvis Danmark endte med at måtte betale hele den ekstra udgift i merbidrag.

Jan E. Jørgensen foreslog, at ministeriet fremover kunne varsko udvalget i tilfælde, hvor man modtager et forslag fra Kommissionen sent. Det var forståeligt, at ministeriet skulle have tid til at udarbejde et samlenotat, men kunne man dog ikke med det samme give besked om, at der er noget på vej, så medlemmerne i det mindste kan forberede sig på, at der er noget at forholde sig til? I dette tilfælde havde ministeriet trods alt modtaget forslaget 5 dage før oversendelsen af samlenotatet.

Angående sagens indhold spurgte han, hvordan vaccineproducenterne var blevet udvalgt. Havde der været en udbudsrunde? Hvorfor var der ikke danske virksomheder iblandt, når nu landet ellers har ganske store medicinalvirksomheder?

Anne Valentina Berthelsen tilkendegav på Socialistisk Folkepartis vegne støtte til forslaget. Hun havde noteret sig, at Frankrig havde udarbejdet en økonomisk plan for anvendelsen af de genopretningsmidler, som er tilfaldet landet. Havde regeringen på tilsvarende vis gjort sig tanker om en plan for anvendelsen af de genopretningsmidler, som ville tilfalde Danmark? Ville udvalget i givet fald få den at se?

Finansministeren svarede Kim Valentin, at formuleringen "lægger vægt på" skulle tages som udtryk for, at spørgsmålet var vigtigt for regeringen. Han mente, at betegnelsen var dækkende.

På spørgsmålet om finansiering af merudgiften svarede han, der i finansloven var afsat en EU-reserve. Skulle den vise sig ikke at kunne dække den samlede regning, kunne man trække på andre reserver.

Jan E. Jørgensens idé om, at regeringen i situationer som den aktuelle kan varsko udvalget om, at et sent samlenotat er på vej, kaldte ministeren klog og nyttig. Han tog ideen med sig videre.

NOT Spørgsmålet om udvælgelsen af vaccineproducenter ville ministeren gerne besvare skriftligt i samarbejde med sundheds- og ældreministeren.

Svaret til Anne Valentina Berthelsen lød, at fordelingen af genopretningsmidler endnu ikke var færdigforhandlet, ligesom en aftale skulle omsættes til lovgivningstekst og forhandles med Europa-Parlamentet, så man var stadig undervejs i processen. Når den var nået længere, ville regeringen forholde sig til, hvordan man bedst muligt kunne anvende midlerne i Danmark.

Jan E. Jørgensen var tilfreds med at få et skriftligt svar. Venstre støttede forhandlingsoplægget.

Formanden konkluderede, at der ikke var flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Nye Borgerlige havde ytret sig imod det.

Mødet blev afsluttet kl. 13.05.